

Warszawa, dnia 16 stycznia 2015 r.

Poz. 83

**OBWIESZCZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 16 grudnia 2014 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym (Dz. U. Nr 254, poz. 1522), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym (Dz. U. poz. 1655).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym (Dz. U. poz. 1655), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.”.

Prezes Rady Ministrów: *E. Kopacz*

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów
z dnia 16 grudnia 2014 r. (poz. 83)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 listopada 2011 r.

w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym

Na podstawie art. 18b ust. 6 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) organ dowodzenia obroną powietrzną, przy pomocy którego Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych²⁾ wykonuje zadania Ministra Obrony Narodowej w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej;
- 2) tryb postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej, o których mowa w art. 18b ust. 2, 2a i 2c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, w stosunku do obcych wojskowych i cywilnych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz organu dowodzenia obroną powietrzną, w tym zakres i sposób współdziałania organu dowodzenia obroną powietrzną z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym oraz z organem dowodzenia Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej;
- 2) państwowym organie zarządzania ruchem lotniczym – należy przez to rozumieć instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej;
- 3) obiekcie powietrznym typu RENEGADE – należy przez to rozumieć cywilny statek powietrzny, który przekroczył powietrzną granicę państwową albo wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami zezwolenia i nie zastosował się do wezwań, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy, oraz może być użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym;
- 4) Dyżurnym Dowódcy Obrony Powietrznej – należy przez to rozumieć oficera Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczonego do pełnienia służby w systemie obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i wykonywania funkcji narodowego przedstawiciela władz państwowych (National Governmental Authority) w Zintegrowanym Systemie Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;
- 5) statku przechwytyjącym – należy przez to rozumieć uzbrojony samolot bojowy lub śmigłowiec wraz z załogą, wydzielony z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, wykonujący zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. 1.³⁾ Organem dowodzenia obroną powietrzną jest Centrum Operacji Powietrznych – Dowództwo Komponentu Powietrznego, zwane dalej „Centrum Operacji Powietrznych”.

2.³⁾ Centrum Operacji Powietrznych wraz z podległymi i podporządkowanymi mu dyżurnymi siłami i środkami systemu obrony powietrznej jest jednostką bezpośrednio podległą Dowódcy Operacyjnemu Rodzajów Sił Zbrojnych.

3. Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych²⁾, przy pomocy Centrum Operacji Powietrznych, wykonuje zadania w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 164, poz. 1108, z 2011 r. Nr 50, poz. 255 i Nr 217, poz. 1280 oraz z 2013 r. poz. 852.

²⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia organu dowodzenia obroną powietrzną oraz trybu postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym (Dz. U. poz. 1655), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 4. 1. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej kieruje działaniami Centrum Operacji Powietrznych w zakresie nienaruszalności przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Jeżeli umowy międzynarodowe, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, nie stanowią inaczej, decyzję o opuszczeniu przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez polskie statki przechwytyjące oraz o przekroczeniu granicy państwowej i lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez wojskowe statki przechwytyjące państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego realizujące zadania w ramach Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w celu przeciwdziałania wojskowym i cywilnym statkom powietrznym podejmuje Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej.

§ 5.⁴⁾ 1. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej decyduje o wyborze lotniska, na które sprowadza się cywilne i wojskowe statki powietrzne zmuszone do lądowania przez statki przechwytyjące.

2. W przypadku podejmowania decyzji o wyborze lotniska cywilnego, na które sprowadza się statki powietrzne, o których mowa w ust. 1, Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej współdziała z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym.

§ 6. 1. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej, stosownie do spełnienia przez obcy cywilny statek powietrzny poniższych kryteriów, kwalifikuje obiekt powietrzny do kategorii:

- 1) „Podejrzany RENEGADE” – w przypadku wykrycia cywilnego statku powietrznego o nieokreślonych intencjach albo spełniającego dwa lub więcej z poniżej wymienionych warunków:
  - a) narusza plan lotu,
  - b) odmawia wykonania lub nie reaguje na polecenia państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym, cywilnych i wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego lub organów dowodzenia obroną powietrzną,
  - c) niespodziewanie zmienia parametry lotu,
  - d) nastąpiła przerwa w korespondencji radiowej, szczególnie w połączeniu ze zmianą parametrów lotu,
  - e) nastąpiła zmiana kodów transpondera radaru wtórnego lub nadmierne wykorzystywanie sygnału identyfikacji, bez uprzedniej zgody państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym,
  - f) załoga używa niestandardowej terminologii lub odnotowano inne niezgodne z procedurą zmiany w korespondencji radiowej,
  - g) nastąpił wybór w modzie 3/A kodu 7500 (uprowadzony statek powietrzny), 7600 (utrata łączności), 7700 (sytuacja awaryjna),
  - h) nastąpił przekaz radiowy niedotyczący procedur lotniczych,
  - i) nastąpiło przerwanie lub zaprzestanie emitowania sygnałów z transpondera radaru wtórnego,
  - j) otrzymano zawiadomienie od innych organów władzy publicznej, państw sąsiednich lub organizacji międzynarodowych albo instytucji pozarządowych o zamiarach statku powietrznego,
  - k) otrzymano nieokreśloną groźbę użycia przemocy za pośrednictwem strony trzeciej,
  - l) otrzymano zawiadomienie o umieszczeniu na pokładzie statku powietrznego przedmiotu, urządzenia, substancji lub innego materiału niebezpiecznego, które mogą zostać użyte do ataku o charakterze terrorystycznym;
- 2) „Prawdopodobny RENEGADE” – w przypadku gdy:
  - a) wykryto również inne statki powietrzne, które nie wykonują poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym,
  - b) cywilny statek powietrzny zakwalifikowany jako „Podejrzany RENEGADE” w dalszym ciągu nie wykonuje poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym lub organów dowodzenia obroną powietrzną,
  - c) cywilny statek powietrzny odmawia wykonania poleceń lub nie reaguje na polecenia i przekazywane znaki dowódcy statku przechwytyjącego;

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

- 3) „Potwierdzony RENEGADE” – w przypadku gdy spełnia on jednocześnie niżej wymienione kryteria:
- a) przechwycony i rozpoznany cywilny statek powietrzny w dalszym ciągu nie wykonuje poleceń dowódcy statku przechwytyjącego, państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz organów dowodzenia obroną powietrzną,
  - b) posiadane informacje potwierdzają bez żadnych wątpliwości, że cywilny statek powietrzny ma być użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym.

2. Zakwalifikowanie statku powietrznego do odpowiedniej kategorii wymienionej w ust. 1 następuje na podstawie informacji posiadanych przez Dyżurnego Dowódcę Obrony Powietrznej oraz przeprowadzonej przez niego analizy sytuacji.

3. Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej otrzymuje informacje o sytuacji powietrznej od państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz o zagrożeniach od właściwych organów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub innych organów państwowych Rzeczypospolitej Polskiej zapewniających bezpieczeństwo państwa.

4. W analizie sytuacji powietrznej Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej uwzględni również informacje otrzymywane od właściwych organów Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i innych organów międzynarodowych lub innych państw.

5. W przypadku zakwalifikowania statku powietrznego znajdującego się w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej do odpowiedniej kategorii RENEGADE Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej wnioskuje do właściwego organu Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego o przekazanie uprawnień do dowodzenia siłami obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej wydzielonymi do Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oraz powiadamia Dowódcę Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych²⁾.

§ 7. 1. W przypadku niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy, decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 2 ustawy, do obcego cywilnego statku powietrznego Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych²⁾ może podjąć po zakwalifikowaniu obcego cywilnego statku powietrznego do kategorii „Podejrzany RENEGADE”.

2. W przypadku niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 2 ustawy, decyzję o oddaniu strzałów ostrzegawczych do obcego cywilnego statku powietrznego Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych²⁾ może podjąć po zakwalifikowaniu obcego cywilnego statku powietrznego do kategorii „Prawdopodobny RENEGADE”.

3. W przypadku dalszego niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 2 ustawy, oraz po wyczerpaniu środków, o których mowa w ust. 2, statek przechwytyjący eskortuje obcy cywilny statek powietrzny z pasażerami na pokładzie do czasu jego lądowania na lotnisku lub opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

4. W przypadku niezastosowania się do wezwań i poleceń, o których mowa w art. 18b ust. 1 ustawy, decyzję o zniszczeniu obcego cywilnego statku powietrznego, o którym mowa w art. 18b ust. 2c ustawy, po wyczerpaniu dostępnych środków, o których mowa w art. 18b ust. 2a pkt 1 ustawy, Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych²⁾ może podjąć po zakwalifikowaniu cywilnego statku powietrznego do kategorii „Potwierdzony RENEGADE”.

§ 8. 1. W przypadku wykrycia obcego wojskowego statku powietrznego naruszającego przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej właściwy organ dowodzenia obroną powietrzną Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, w uzgodnieniu z Dyżurnym Dowódcą Obrony Powietrznej, może zdecydować o użyciu sił i środków wydzielonych do Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego tylko do działań określonych w art. 18b ust. 2 ustawy.

2. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 2a ustawy, przez dyżurne siły i środki wydzielone do systemu obrony powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego podejmuje Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych²⁾.

3. Decyzję Dowódcy Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych²⁾, o której mowa w ust. 2, Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej natychmiast przekazuje podległym dyżurnym siłom wydzielonym do systemu obrony powietrznej oraz właściwemu organowi dowodzenia obroną powietrzną Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

4. W sytuacji gdy obcy wojskowy statek powietrzny atakuje statek przechwytyjący, decyzję o jego zniszczeniu podejmuje dowódca statku przechwytyjącego.

5. W przypadku utraty łączności z Centrum Operacji Powietrznych, w sytuacji gdy obcy wojskowy statek powietrzny dokonuje zbrojnej napaści lub agresji przeciwko obiektom położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub wyraźnie i uparcie manewruje na pozycję dogodną do ataku przeciwko statkowi przechwytyjącemu, decyzję o zniszczeniu obcego wojskowego statku powietrznego może podjąć dowódca statku przechwytyjącego.

§ 9. 1. Centrum Operacji Powietrznych współdziała z państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym w zakresie:

- 1) zapewnienia bezpieczeństwa lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) wymiany informacji o sytuacji powietrznej oraz o planowanych i wykonywanych lotach obcych wojskowych statków powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) przestrzegania ustalonych procedur koordynacji i identyfikacji oraz przekazywania odpowiedzialności nad lotem statków przechwytyjących w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) wykorzystania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez dyżurne siły i środki systemu obrony powietrznej w celu:
  - a) priorytetowego udostępnienia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz zapewnienia bezpieczeństwa dla statków przechwytyjących realizujących zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b) zastosowania naziemnych środków systemu obrony powietrznej wobec statków powietrznych nieprzestrzegających przepisów wykonywania lotów obowiązujących w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Współdziałanie, o którym mowa w ust. 1, następuje przez ciągłą bieżącą wymianę informacji za pomocą sieci telekomunikacyjnych lub w inny sposób ustalony przez Dowódcę Centrum Operacji Powietrznych i państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia^{5), 6)}.

---

⁵⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 25 listopada 2011 r.

⁶⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie postępowania przy stosowaniu środków obrony powietrznej w stosunku do obcych statków powietrznych niestosujących się do wezwań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym (Dz. U. Nr 279, poz. 2757), które utraciło moc obowiązującą z dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 50, poz. 255), tj. z dniem 23 marca 2011 r.